

MUISTIO

SATAKUNNAN YMPÄRISTÖKASVATUKSEN YHTEISTYÖRYHMÄ

Aika: To 4.10.2018, klo 13.00 - 15.00,
Paikka: Marela – museo,
Osallistujat: *Heli Välimaa, Porin kaupunki, puheenjohtaja*
Anu Pujola, Porin kaupunki
Niina Uusi-Seppä, Satakunnan Museo
Tommi Lievonen, Porin kaupunki
Kaisu Wallin, ProAgria
Markku Suominen, SLL Satakunta
Tuija Kailaste, Rauman kaupunki
Jussi Telaranta, -"-
Hanna-Leena Salminen, -"-
Laura Puolamäki, -"-
Juha Manninen, Varsinais-Suomen ELY-keskus
Johanna Lantto, -"-
Päivi Granö, Turun yo
Jaana Ruoho, SAMK
Mervi Tammi, Rauman kaupunki
Anne Savola, Satakuntaliitto, sihteeri

1. Avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen toivottaen osallistujat tervetulleeksi. Osallistujat esittäytyivät lyhyesti.

2. Edellisen kokouksen muistio

Asialistan liitteenä ollut muistio hyväksyttiin.

3. Rauman Museoon kuuluvan laivanvarustajan koti Marelan esittely ja Sammallahdenmäen digitaalisen saavutettavuuden parantaminen -hanke

Hanna-Leena Salminen kertoi Rauman Museoon kuuluvasta laivanvarustajan kodista nimeltä Marela. Marela siirtyi Rauman kaupungin omistukseen vuonna 1978 ja avattiin museona 17.4.1981. Lisätietoa museon sivuilta: <https://www.rauma.fi/museo/marela/>.

Rauman kulttuurikasvatussuunnitelma valmistui vuonna 2017 ja Marela on yksi em. suunnitelmassa nimetty kohde. Kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttamiseen liittyen koulut käyvät tutustumassa mm. Marelaan. Yhteistyö ja verkostot ovat tärkeä osa kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttamista ja mm. maailmanperintökohteet hyvin esillä osana kulttuurikasvatusta. <https://www.rauma.fi/wp-content/uploads/2018/07/Kulttuurikasvatussuunnitelma-2018-2019.pdf>

Sammallahdenmäen maailmanperintökohteen digitaalisen saavutettavuuden parantaminen (Rauman kaupunki) sai tänä vuonna ympäristökasvatuksen ja -valistuksen harkinnanvaraista valtionavustusta Keski-Suo-

men ELY-keskukselta. Hankkeessa pilotoidaan digitaalisen saavutettavuuden parantamista Sammallahdenmäen maailmanperintökohteeseen mobiiliopastuksen muodossa. Pilotointi toteutetaan yhdessä Turun yliopiston opettajankoulutuslaitoksen kanssa. Valtakunnallisesti ja globaalistikin merkittävä kulttuuriympäristökohteeseen saadaan entistä paremmin esille. Hankkeessa on monipuolinen yhteistyöryhmä, joka varmistaa lopputuloksen laadun. Myös lapsia ja nuoria otetaan mukaan sisällöntuotantoon. Tavoitteena on esitellä tuloksia vuoden päästä Tukholmassa maailmanperintökonferenssissa.

<http://www.ely-keskus.fi/web/ely/avustukset-ymparistokasvatus>

4. Kulttuuriympäristön yhteistyöryhmä / yhteistyön rajapinnat

Mervi Tammi Rauman kaupungilta kertoi Satakunnan kulttuuriympäristöyhteistyöryhmätoiminnasta (kulttu). Perustettu vuonna 1995 Lounais-Suomen ympäristökeskuksen alueelle (nykyinen Varsinais-Suomen ELY-keskus). Satakunnan ryhmässä niin viranomaisten kuin kuntien edustajia. Toimii ohjausryhmänä monessa asiassa, ottaa kantaa ja käsittelee yleensäkin ajankohtaisia asioita. Vuorovaikutuksen edistäminen tärkeää. Kokoontuu noin 4 kertaa vuodessa + kesäretki (ajankohtainen aihe/alue). Käsiteltävät aiheet liittyvät kulttuuriympäristön hoitoon, suojeluun yms. Maisema-alueiden inventointi on ollut yksi lähiaikojen ajankohtainen asia. Kunnista tuodaan ryhmään myös ajankohtaisia kulttuuriympäristöön liittyviä asioita, keskustellaan kulttuuriympäristöön liittyvistä avustuksista. Satakunnan kulttuuriympäristöohjelma on ryhmän toiminnan kannalta tärkeä tausta-asiakirja ja pyrkii edistämään ohjelman toteuttamista (https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/134009/LOSra%207_20009%20Satakunnan%20kulttuuriymp%C3%A4rist%C3%B6ohjelma%202009%20-%202015%20opt.pdf?sequence=2.) Tavoitteena edistää myös kuntien kulttuuriympäristöohjelmien tekemistä (Kankaanpää, Eura, Merikarvia). Kultua pidetty tärkeänä toimijana ja toivottu, että jatkaa myös maakuntauudistuksen jälkeen. Vastaavat ryhmät toimivat lähes kaikissa maakunnissa ja pidetty tärkeänä osana aluehallintouudistuksen toteuttamista.

Satakunnan ympäristökasvatuksen yhteistyöryhmä puolestaan kokoontuu noin 2-3 x/vuodessa. Taustalla Sata-tesvi-ohjelman toiminta ja Turun yo:n maisemantutkimuksen laitoksella aikoinaan olleet ympäristökasvatushankkeet. Vuosien aikana osana ryhmän toimintaa on ideoitu monia hankkeita, kohtaamisia, yhteistyömuotojen kehittämistä jne. Lisäksi Satakunnan ja Varsinais-Suomen maakuntien alueilla toimii yhteinen Lounais-Suomen ympäristökasvatuksen sateenvarjoryhmä.

Keskustelussa nostettiin esille, että Varsinais-Suomessa on keskusteltu kultun ja ympäristökasvatusyhteistyöryhmän mahdollisesta yhdistämisestä, koska molemmissa ryhmissä samoja tahoja edustettuna. Keskusteltiin tästä Satakunnan näkökulmasta ja pidettiin tärkeänä, että ympäristökasvatusryhmä jatkaisi omana ryhmänään, koska ryhmässä on esillä laajalti ympäristökasvatusteemaan liittyviä asioita. Yksi mahdollinen tapa lisätä yhteistyötä kulturyhmän kanssa Satakunnassa voisi olla esim. yhteinen retki ympäristökasvatus-teen merkeissä. Sovittiin, että ryhmän sihteeri tiedustele kulturyhmältä kiinnostusta mahdollisen yhteisen retken/tapahtuman osalta.

5. Köyliönjärven maisemanhoitoaluehankke

Niina Uusi-Seppä kertoi maisenhoitoaluehankkeen kuulumisia. Köyliönjärven kulttuurimaisema yksi Satakunnan viidestä maisema-alueesta, jotka on nimetty jo vuonna 1995. Kansallismaisemaksi Köyliönjärvi valittiin vuonna 1994. (1/27). Maisemanhoitoalue perustetaan luonnonsuojelulain nojalla. Esitys toimitetaan ryhmän jäsenille muistion liitteenä. Lisätietoa maisemanhoitoalueista: http://www.ym.fi/fi-FI/Luonto/Luonnon_monimuotoisuus/Luonnonsuojelualueet/Maisemanhoitoalueet

Köyliönjärven alueella yhdistyvät suuret historialliset, taloudelliset ja luonnonarvot. Poikeaa aiemmin perustetuista maisemanhoitoalueista. Maisemanhoitoalueiden perustaminen on vapaaehtoista. Legenda Piispa

Henrikistä ja Lallista tekee Köyliönjärvestä yhden Suomen historian keskeisimmistä paikoista. Hanke alkoi noin kaksi vuotta sitten. YM:ltä pieni rahoitus. Hoito- ja käyttösuunnitelman laadinta, vuorovaikutus ja yhteistyö alueella. Maisemanhoitoalueen perustamisesta valtakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille päättää ympäristöministeriö.

Köyliö-seura päätti keväällä 2018 esittää Köyliönjärven maisemanhoitoalueen perustamista VAR ELY:lle. Maisemanhoitoalueen perustamisesta päätetään kuitenkin vasta laajan kuulemiskierroksen jälkeen. Syksyllä 2018 alueelle perustettiin maisemanhoidon neuvottelukunta.

Ympäristökasvatuksen näkökulmasta olisi hyvä koota mm. opetus- ja opastuspaketteja Köyliönjärven maisema-alueesta.

6. Satakunnan ympäristökasvatusverkoston kuulumiset

- Tommi Lievonon ja Anu Pujola kertoivat Porissa toteutetusta opettajille suunnatusta intopolusta www.pori.fi/intopolku.
- Perinteinen **Ilmastotalkoot Satakunnassa -tilaisuus on ti 27.11.2018** SAMK:in auditoriossa, teemana kiertotalouden mahdollisuudet, mahdollisuus osallistua myös etänä.
- Päivi Granö kertoi Turun yliopiston Raumalla sijaitsevan opettajankoulutuslaitoksen yhteistyöstä SYKEN kanssa. Valmistumassa kaksi gradua, joissa käsitellään ympäristötutkimuksen oppimispolkua peruskoulusta lukioon ja miten uudesta OPS:sta haetaan yhdistävät teemat (nyt teemana vesi). Polku lähtee yksöisistä eteenpäin ja lähivesi aina lähtökohtana. Raportti ilmestyy pian SYKEN julkaisusarjassa. Vesitalouslehdessä myös julkaistu oppimispolkua käsittelevä artikkeli. Oppimispolussa yhdistyy opetussuunnitelma ja tutkimuksellisen ympäristön rakentaminen. Oppimispolku on työkalu, ei oppimismateriaali.
- Markku Suominen kertoi, että osana GeoPark-hanketta on Pohjois-Satakunnassa käynnissä ja vireillä erilaisia opetukseen liittyviä hankkeita, joissa opetusta on sovellettu suo- ja lähdeympäristöön.
- Juha Manninen kertoi, että Metso-ohjelman toteutukseen liittyen on syksyllä tulossa tiedotustilaisuus.
- Tuija Kailaste kertoi, että Raumalla on käynnissä Hinku-toimintasuunnitelman laatiminen. Suunnitelmaa laatii Tuija osana ylempää AMK-tutkintoa. Rauma on mukana myös maakunnallisessa Ilsa-hankkeessa. Kiertotalous on myös ollut keskeisesti esillä Raumalla ja siinä on otettu huomioon mm. Hinku-teema.
- Kaisu Wallin kertoi ProAgriassa olevan RAKI-ympäristökärkihankkeeseen liittyen käynnissä mm. ruokahukkaan, ruokahävikkiin, ruovikoiden niittoon liittyviä hankkeita ja tapahtumia.
- Johanna Lantto kertoi 27.9. Porissa olleen Vaikuta lähivesiin – tapahtuman. Materiaali on ladattavissa oheisen linkin takaa Satavesi-ohjelman sivustolta:
[http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Satavesi/Toiminta/Tapahtumaarkisto/Vaikuta_lahivesiin_vesistohanke-rahoituss\(48239\)](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Satavesi/Toiminta/Tapahtumaarkisto/Vaikuta_lahivesiin_vesistohanke-rahoituss(48239))

Tulossa seminaari **Kokemäenjoen äärellä - Näkökulmia joen tulevaisuuteen keskiviikkona 21.11.2018 klo 14–17.30 Porin yliopistokeskuksessa**, esitellään Kokemäenjoen vesistöalueelle tehtyä vesivisiota, Kokemäenjokilaakson ICZM-suunnitelmaa ja pohditaan joen tulevaisuudennäkymiä. Seminaarin ohjelmassa on eri alojen asiantuntijoiden puheenvuorojen lisäksi paneelikeskustelu sekä posterinäyttely, jossa satakuntalaisilla toimijoilla on mahdollisuus esitellä vesistöihin ja vesiasioihin liittyviä aikaansaannoksia, suunnitelmia tms. Järjestäjät voivat tarvittaessa tulostaa postereita näyttelyyn → yhteys Johanna Lanttoon. Seminaarin ohjelma:<<http://www.ymparisto.fi/satavesi>

- Jaana Ruoho SAMK:in matkailutiimistä kertoi kansainvälisestä Itämeren alueen kattavasta hankkeesta, jossa kohderyhmänä vastuullisesti toimivat pienet mikrokokoiset yritykset, jotka hyödyntävät luontoa omassa yritystoiminnassaan. Pilotoidaan opetussuunnitelma. Markkinointi näillä yrityksillä samalla myös ympäristökasvatuksellista.
- Anne Savola totesi, että elokuussa toteutettiin eri tahojen yhteistyönä äänimaisema-aiheinen seminaari Kankaanpäässä. Tilaisuudessa oli runsaasti osanottajia.

- Heli Välimaa totesi, että Porissa nostetaan esille mm. vastuullisuusteemaa. Pori on ollut Reilun kaupan kaupunki vuodesta 2008 asti, nostetaan esille viikolla 43 ja osana Reilun kaupan viikkoa on 26.10 Puuviljan kauppakeskuksessa Reilun kaupan päätapahtuma

7. LiviHeri-hankkeen tuottamat kulttuuriympäristöpolut Raumalla

Laura Puolamäki totesi LiviHeri-hankkeen olevan pian päättymässä. City-nomadi-alustalle on viety mm. Vanhan Rauman runoreitti, mobiilireitit yms. Reitit toteutettu eri kieliversioina. Hankepartnerit tehneet vastavia reittejä. <https://runoreitti.wordpress.com/author/liviheri/>

8. Muut mahdolliset asiat

Sammallahdemäelle on suunniteltu luontoteemaisia tapahtumia ensi vuodelle – esim. kasvi- ja lintuopastuksia, metsärunojamit.

9. Seuraava kokous

Helmikuun alkupuolella **ke 6.2.2019**. Kokouspaikkana voisi olla Satakunnan Museo (sihteeri tiedustelee), toukokuussa vierailu Satakunnan vihertietokeskuksessa ja tutustuminen kompostointipuistoon.

Puheenjohtaja kiitti osallistujia ja päätti kokouksen noin klo 15. Kokouksen jälkeen halukkailla oli mahdollisuus tutustua Marelaan.

Muistion vakuudeksi x. 10.2018

Anne Savola, Satakuntaliitto